

DE OPGEWAARDEERDE MUNTEN VAN ZIMBABWE

Leopold Verbist

Sinds 2008 heeft er in Zimbabwe een hyperinflatie plaats. De inflatiebiljetten van miljarden dollars overspoelen sindsdien de numismatische beurzen. Per 1 augustus 2008 kwam dan de nieuwe zimdollar in circulatie waarbij 10 nullen weggelaten werden. De oude munten uit de periode 1980-2001 werden met een factor 10 miljard opgewaardeerd en kwamen opnieuw in de circulatie met het jaartal 2002, al hebben de meesten nu een ijzeren kern, dus goedkoper in de fabricage. Het zijn allemaal mooie en interessante munten, die heel wat vertellen over

het bijzonder mooie land Zimbabwe. Alleen zonde van de chaos die er heerst. President Mugabe joeg in 2000 4500 blanke boeren het land uit in het kader van een landherverdeling, wat de economie deed instorten en hongersnood en chaos tot gevolg had. Hopelijk is er wat verbetering op komst met de nieuwe eerste minister Morgan Tsvangirai, opposant van Mugabe.

De foto's tonen munten met diverse jaartallen, maar bestaan dus allemaal ook met het jaartal 2002. De voorzijde toont telkens de Zimbabwe-vogel. Eind-19de eeuw werd een archeologische site ontdekt in het zuiden van Zimbabwe die na vele jaren onderzoek aantoonde dat er een stad van 10 tot 15.000 inwoners moest geweest zijn met een vrij hoge beschaving. Er werden ook 8 stenen vogels opgegraven waarvan de betekenis onbekend is (ca. 40 cm hoog, met voetstuk 1,5 m). Ze tonen een soort roofvogel, maar die anatomisch niet overeenkomt met enige daar voorkomende vogel; daarom werden ze dan maar Zimbabwe-vogels genoemd. Ze werden het symbool van Zimbabwe als teken van hun groots verleden en worden zowat overal op afgebeeld, dus ook op de munten. Lees hierover meer in het artikel *1 zimdollar, Great Zimbabwe* in Muntklapper 44, oktober 2004. Ook te vinden op www.egmp.be onder on-line EGMP-artikels.

5 \$ 2001, bimetaal (roestvrij staal en messing), neushoorn (27 mm)

Neushoorns zijn zeldzame dieren. Er zijn twee soorten in Afrika: de witte en de zwarte, die evenwel allebei even grijs van kleur zijn. De witte neushoorn dankt zijn naam aan een spraakverwarring: in het Engels heet hij *wide rhinoceros* omwille van de brede lip die hij heeft (het is een graseter en dan is een brede lip nuttig). Maar *wide* (breed) kan ook verstaan worden als *white* (wit) en zo werd het witte neushoorn. Om de verwarring compleet te maken werd de andere, die een puntlip heeft (hij eet bladeren en dan is een puntlip nuttiger), dan maar zwarte neushoorn genoemd. De neushoorns zijn een

bedreigde diersoort: er zijn nog maar een 3000 witte en 500 zwarte in de wereld. De resterende dieren worden manu militaire bewaakt want er is een mythe dat de hoorn een afrodisiacum zou zijn. Zimbabwe heeft (had?) nog een mooie populatie van de witte en zwarte neushoorn in het Motobos nationaal park. De parkwachters daar hebben dan ook de toelating om stropers ter plekke af te knallen, wat gemiddeld ook een keer per maand gebeurt. Maar de vraag is wat daar nu na de hongersnood nog van overblijft: mogelijk zijn ze allemaal opgegeten. Wat zou jij doen als ge honger had en naast een nationaal park woonde met veel wilde dieren?

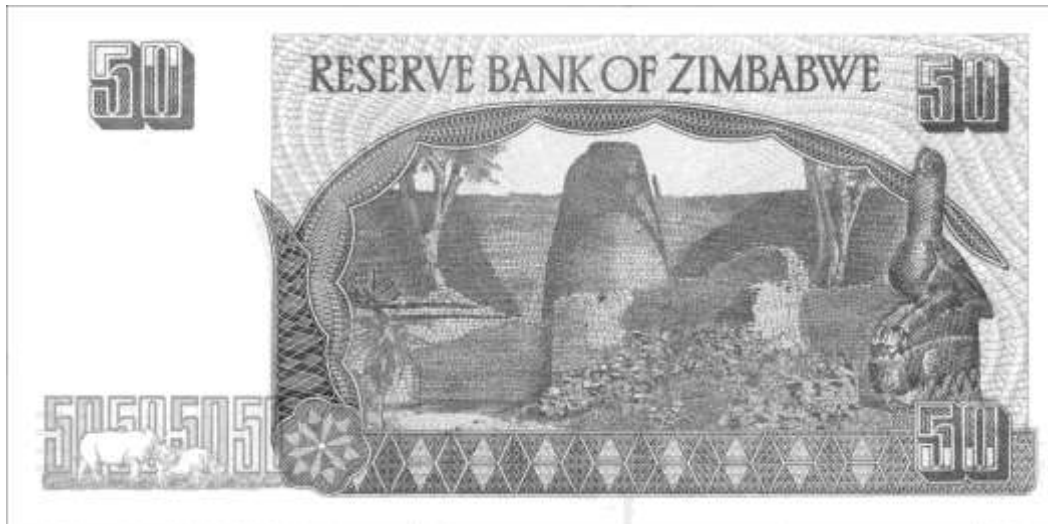
2 \$ 2002, verbronsd ijzer, pangolin (24 mm)

Deze munt toont een schubdier of pangolin op de keerzijde: een heel bizar dier met schubben dat zich voedt met insecten, voornamelijk mieren en termieten. Het dier heeft geen tanden maar die zijn ook niet nodig. Het komt (kwam?) nog sporadisch voor in Zimbabwe maar er wordt ook op gejaagd en wordt gegeten. Termieten zijn er genoeg in Afrika: men ziet er regelmatig hele velden vol met termietenheuvels. Het is dan ook een zeer nuttig dier; het zou zonde zijn moest het verdwijnen.

1 \$ 1997, kopernikkel, Great Zimbabwe (29 mm)

De archeologische site Great Zimbabwe bestaat uit drie delen: het *Hill Complex* (muren en reusachtige stenen op een heuvel, een soort Akropolis), het *Valley Complex* (woningen in de vallei) en de *Great Enclosure* (een massieve ronde muur van 10 m hoog en 225 m omtrek). Deze munt toont een deel van de *Great Enclosure* met daarin ook een toren. In de site is er ook een museum waarin enkele beelden van de Zimbabwe-vogel bewaard worden. Het is de belangrijkste archeologische site in Afrika ten zuiden van de Sahara.

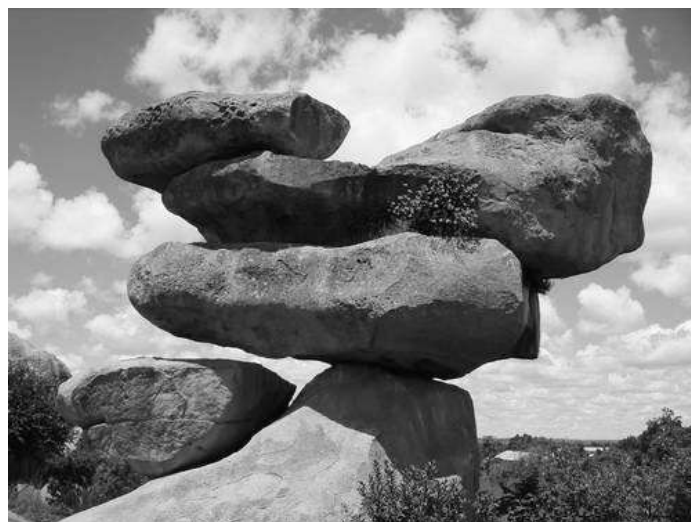

Bankbiljet van 50 zimdollar uit 1994 met de Great Enclosure en rechts een Zimbabwe-vogel. 148 x 74 mm.

50 cent 2002, vernikkeld ijzer, balancing rocks (25,5 mm)

Deze munt toont een van de beroemde “balancing rocks”. In het Zimbabweaanse landschap komen veel van deze balancerende rotsen voor: vrij rond afgesleten rotsblokken die boven op mekaar liggen, soms zelfs met vijf boven mekaar in een zichtbaar labiele situatie. Het zijn bijzonder mooie zichten. Toeristen vragen zich dikwijls af: hoe komen die rotsen boven op mekaar te liggen; waarom heeft men dat gedaan of wie heeft dat gedaan? Maar dat zijn domme vragen want dat zijn gewoon erosieproducten. In het zuiden van Zimbabwe werd 2 miljard jaar geleden een groot rotsmassief gevormd dat vandaag in een zeer vergaande staat van erosie verkeert. Die boven op mekaar liggende rotsen zijn gewoon zo afgesleten. Niemand heeft het dus gedaan.

Een van de meest spectaculaire balancing rocks; iets ten zuiden van de hoofdstad Harare

20 cent 2002, vernikkeld ijzer, Birchenough Bridge (22,5 mm)

Deze brug in het zuiden van Zimbabwe werd gebouwd in 1935 door de *Beit Trust* waarvan de Engelsman sir Henry Birchenough (1853-1937) toen voorzitter was. Ze overspant de Save River met één enkele boog van 329 m lang, destijds een absoluut kunstwerk en derde langste brug ter wereld met één boog.

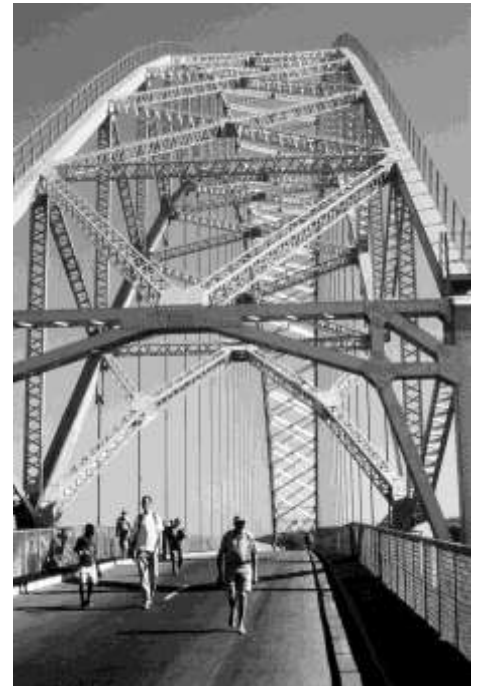
De brug werd ontworpen door de Engelse ingenieur Ralph Freeman (1880-1950) die ook de wereldberoemde Harbour Bridge in Sydney (Australië) ontwierp. De twee bruggen zijn dan ook tweelingzusters, al is de Birchenough Bridge iets korter. De Zimbabwanen zijn dan ook heel fier op hun brug.

De *Beit Trust* werd gesticht door de Engelsman Alfred Beit (1853-1906) en had als doel het financieren en plannen van infrastructuurwerken in zuidelijk Afrika: voornamelijk spoorwegen en bruggen.

Birchenough was ook voorzitter van de *British South Africa Company* vanaf 1925, het bedrijf dat door Cecil Rhodes opgericht was om de bodemschatten in zuidelijk Afrika te ontginnen en dat zeer actief was in Zuid-Rhodesië, het latere Zimbabwe. Na zijn dood werd zijn as bijgezet in een van de pijlers van de Birchenough Bridge.

Zie ook Wikipedia:

http://en.wikipedia.org/wiki/Birchenough_Bridge

10 cent 2001, vernikkeld ijzer, baobab (20 mm)

Deze munt toont een baobab of apenbroodboom (*Adansonia digitata*), een zeer bizarre boom in Afrika. Wie Zimbabwe met de auto doorkruist rijdt door bossen met duizenden baobabs. In geen enkel ander Afrikaans land komen zoveel baobabs voor. In het droge seizoen stoot de boom zijn bladeren af en lijkt het een dode boom, wat in schril contrast staat met de meeste andere Afrikaanse bomen die hun bladeren niet verliezen.

Er wordt dan ook een fabeltje over verteld in Afrika: bij de schepping gaf God aan ieder dier een boom om te planten; de hyena, ook al zo'n bizar beest, kreeg de baobab en plantte hem op zijn kop met de wortels in de lucht. De vrucht van de baobab, het apenbrood, wordt gegeten door de aap maar ook door de mens. Het hout van de baobab is waardeloos: het is sponsachtig en vergaat snel. De boom slaat er massaal veel water in op om het droge seizoen te kunnen overleven. Baobabs kunnen duizenden jaren oud worden en een stamomtrek bereiken van tientallen meter (er is een exemplaar bekend met een

stamomtrek van 47 m). Te Victoria Falls (noordwesten van Zimbabwe) staat er een beroemd exemplaar waar Livingstone nog onder gerust heeft.

Zie ook Wikipedia: <http://en.wikipedia.org/wiki/Baobab>

Let op de persoon onderaan